

ΕΠΙΣΚΕΨΙΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

10ον ΕΤΟΣ - ΑΡΙΘΜ. 203

1 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1979

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ἡ πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων καὶ Ρωμαιοκαθολικῶν : δηλώσεις τοῦ Πάπα Ἰωάννου-Παύλου τοῦ Β' καὶ τοῦ Μητροπολίτου Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος 2
- Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος ὁ Β' ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνελεύσεως τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς εἰς Puebla 4
- Διάλογος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Βουλγαρίας μετὰ τοῦ Συνδέσμου τῶν Εὐαγγελικῶν Ἐκκλησιῶν Ἀνατολικῆς Γερμανίας 6
- Ἡ ἔκτακτος Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος 6
- Τὰ θέματα τῶν Οἰκουμενικῶν Συμποσίων τοῦ Regensburg 9
- Συντονισμός τῆς ὀρθοδόξου Ἱεραποστολῆς εἰς τὴν Ἀφρικὴν 9
- Σύντομα Νέα 9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Τελικὴ ἔκθεσις τῆς Α' Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸν Διάλογον μετὰ τοῦ Λουθηρανούς (Sigtuna 4-9 Νοεμβρίου 1978) 11

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ 15

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΥΠΟ ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ
TÉLÉGR. ORTHODOXIA-GENÈVE * TÉL. (022) 58 16 29 * 37, CHEMIN DE CHAMBÉSY, 1292 CHAMBÉSY-GENÈVE, SUISSE

Ἡ "Ἐπίσκεψις" ἐπιδιώκει νὰ ἐνημερώσῃ τοὺς ἀναγνώστας τῆς περὶ τῆς ζωῆς τῶν Ἐκκλησιῶν. Δὲν φέρει εὐθύνην διὰ τὰς ἀπόψεις τὰς ἐκφραζομένας εἰς τὰς δημοσιευομένας εἰδήσεις. Ἐπιτρέπεται ἡ ἀναδημοσίευσις τοῦ περιεχομένου τοῦ Δελτίου μὲ ἀπλὴν ἔνδειξιν τῆς προελεύσεως.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΣ

- Ἡ πορεία τοῦ Θεολογικοῦ Διαλόγου Ὁρθοδόξων - Ρωμαιοκαθολικῶν :
δηλώσεις τοῦ Πάπα Ἰωάννου-Παύλου τοῦ Β' καί τοῦ Μητροπολίτου
Γέροντος Χαλκηδόνος κ. Μελίτωνος.

Κατά τήν γενικὴν ἀκρόασιν αὐτοῦ τῆς Τέταρτης, 17 Ἰανουαρίου, ἡ Α.Α. ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος ὁ Β' ἀνήγγειλε τήν προσεχῆ ἐναρξιν τοῦ ἐπισήμου θεολογικοῦ Διαλόγου μεταξὺ τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. "Ἐπιθυμῶ νά δηλώσω", εἶπεν, "ὅτι εὐρισκόμεθα πρός τῆς προσεχοῦς ἐνάρξεως τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου μεταξὺ τῆς Καθολικῆς Ἐκκλησίας καί τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πρός τόν σκοπόν ὅπως ὑπερβῶμεν τὰς δυσχερείας, αἱ ὁποῖαι παρεμβάλλονται εἰσέτι εἰς τήν ἀπό κοινοῦ τέλεσιν τῆς θείας Εὐχαριστίας".

Ἀπαντῶν, ἐξ ἄλλου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γέρον Χαλκηδόνος κ. Μελίτων εἰς σχετικὰς ἐρωτήσεις τοῦ διεθνοῦς Τύπου καί ἐρμηνεῶν τήν ἀπό ὀρθοδόξου πλευρᾶς ἐπιδειχθεῖσαν προθυμίαν πρός ἐναρξιν τοῦ θεολογικοῦ διαλόγου, ἐδήλωσεν, ὅτι αἱ προσπάθειαι προσεγγίσεως Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας καί Βατικανοῦ ἔχουν σημειώσῃ ἤδη μίαν ἀποφασιστικὴν πρόοδον. "Εὐρισκόμεθα", εἶπεν, "εἰς τό σημεῖον ἐγκαινιάσεως ἐνός ἐπισήμου θεολογικοῦ Διαλόγου μετὰ τοῦ Βατικανοῦ. Ἡ ἐξέλιξις αὕτη ἀποκτᾶ μεγίστην σημασίαν δι' ὄλον τόν χριστιανικόν κόσμον. Θά πρέπει τώρα νά ἀνεύρωμεν, ἐν πρώτοις, τὰ κοινὰ σημεῖα ὅσον ἀφορᾷ εἰς τό περιεχόμενον τῆς πίστεως, κατόπιν δέ, νά ἐξετάσωμεν τὰς μεταξὺ τῶν δύο τούτων μεγάλων Ἐκκλησιῶν διαφοροποιήσεις".

Ὁ Μητροπολίτης Χαλκηδόνος ἐδήλωσεν ἐπίσης, ὅτι αἱ ἐκατέρωθεν ἐκ θεολόγων τεχνικαί ἐπιτροπαί ἐπεξεργάσθησαν κείμενα ἐπὶ τῶν ἀμφισβητούμενων θεολογικῶν προβλημάτων, τὰ ὁποῖα θά πρέπει νά ἀποτελέσουν ἀντικείμενον βαθείας συζητήσεως κατὰ μίαν προσεχῆ συνάντησιν τῆς μικτῆς θεολογικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἡ συζήτησις αὕτη θά ἦτο δυνατόν νά καθυστερήσῃ δι' ὀλίγους μήνας, δεδομένου ὅτι ἡ Α.Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, μέλλει νά

άπευθύνη έπιστολήν είς τάς κατά τόπους Όρθοδόξους Έκκλησίας, πρός τόν σκοπόν όπως έξονομάσουν αύται τούς αντιπροσώπους των.

Άναφερόμενος είς τήν θεολογικήν Έπιτροπήν, ή οποία θά διεξαγάγη τόν Διάλογον, ο Μητροπολίτης Μελίτων έπτε : "θεωρούμεν, ότι ή Έπιτροπή αύτη, είς τήν τελικήν της μορφήν, θά ήδύνατο νά περιλάβη 3ο περίπου μέλη, μέ ίσον αριθμόν θεολόγων έξ εκάστης Έκκλησίας". Κατέληξε δέ, εκφράζων τήν έλπίδα, ότι ή από κοινού τέλεσις τής θείας λειτουργίας θά σημειώση τό τέλος έννέα αιώνων διαιρέσεως.

Κατωτέρω υπενθυμίζομεν τά κύρια στάδια, τά όποια, από τοϋ 1976, αί δύο Έκκλησίαι διήνυσαν κατά τήν προπαρασκευαστικήν φάσιν τοϋ θεολογικοϋ Διαλόγου :

Συνεκροτήθησαν, έν πρώτοις, άφ'ένός μέν ή Ρωμαιοκαθολική Τεχνική έκ θεολόγων Έπιτροπή διά τήν προπαρασκευήν τοϋ Διαλόγου, ήτις καί συνήλθε διά πρώτην φοράν έν Ρώμη κατ' Όκτώβριον 1976, άφ'έτέρου δέ ή αντίστοιχος Διορθόδοξος Έπιτροπή, συνελθοϋσα καί αύτη διά πρώτην φοράν έν τῷ έν Σαμπεζύ, Γενεύης, Όρθοδόξω Κέντρῳ τοϋ Οίκουμενικοϋ Πατριαρχείου, από 21-25 Ίουνίου 1977. Κατά τήν πρώτην ταύτην αντίστοιχον συνέλευσιν τῶν Τεχνικῶν Έπιτροπῶν συνεζητήθησαν καί έξητάσθησαν κυρίως ο σκοπός, ή μεθοδολογία καί ή θεματολογία τοϋ διαλόγου, τά δέ πορίσματα αύτῶν έκοινοποίησαν αί έπιτροπαί τῶν δύο Έκκλησιῶν είς άλλήλας.

Άκολούθως, συνήλθεν ή Διορθόδοξος Τεχνική Έπιτροπή είς τήν δευτέραν αύτῆς συνέλευσιν έν τῷ έν Σαμπεζύ Όρθοδόξω Κέντρῳ, από 14-18 Νοεμβρίου τοϋ αύτοϋ έτους, επί τῷ σκοπῷ όπως έξετάση είδικῶς τήν θεματολογίαν τοϋ διαλόγου.

Κατόπιν τούτων, άπεφασίσθη, όπως συναντηθοϋν έν Ρώμη, από 29 Μαρτίου μέχρι 1 Άπριλίου 1978, αί συντονιστικάί ομάδες έργασίας τῶν δύο Τεχνικῶν Έπιτροπῶν, προκειμένου νά έξετάσουν καί αξιολογήσουν τό υπό τῶν δύο Έπιτροπῶν έπιτελεσθέν μέχρι τοϋδε έργον.

Η μικτή αύτη συντονιστική ομάδα έργασίας προέτεινεν, επί τῆ βάσει τῶν πορισμάτων τῶν έργασιῶν τῶν δύο Έπιτροπῶν,

σχέδιον πρός έναρξιν τοῦ Διαλόγου. Τό σχέδιον τοῦτο, μετά τῶν συνημμένων αὐτῷ συστάσεων, θά ἔδει ὅπως, κατόπιν ἐγκρίσεως αὐτοῦ ὑπό τῶν ἐκατέρωθεν Τεχνικῶν Ἐπιτροπῶν, ὑποβληθῆ εἰς τὰς ἐκκλησιαστικάς ἀρχάς ἐκάστης πλευρᾶς, διά νά ἀποτελέσῃ τήν βάσιν τῆς ἐργασίας τῆς Ἐπιτροπῆς, ἥτις θά διεξάγῃ τόν θεολογικόν Διάλογον.

Ἡ Διορθόδοξος Τεχνική Ἐπιτροπή συνήλθεν εἰς τήν τρίτην αὐτῆς συνέλευσιν ἐν τῷ Ὁρθόδοξῳ Κέντρῳ τοῦ Σαμπεζύ, ἀπό 25-28 Ἰουνίου 1978, καί συνεζήτησε τήν ἐκθεσιν τῆς μικτῆς συντονιστικῆς ὁμάδος, τήν ὁποίαν καί ἀπεδέχθη κατόπιν ὠρισμένων τροποποιήσεων.

Οὕτω, κατόπιν τῆς ἀμοιβαίας ἀποδοχῆς τῶν ἐκατέρωθεν τροποποιήσεων, αἱ δύο Τεχνικαί Ἐπιτροπαί ἀπεφάσισαν ὅπως ὑποβάλουν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικάς τῶν ἀρχῶν τό κοινόν κείμενον, συνιστώσαι ὁμοφώνως, ὅπως : α) συσταθοῦν τό ταχύτερον δυνατόν αἱ Ἐπιτροπαί, αἱ ὁποῖαι θά διεξαγάγουν τόν διάλογον, καί β) τό προτεινόμενον σχέδιον ἀποτελέσῃ τήν βάσιν ἐργασίας τῶν ἐπιτροπῶν τούτων κατά τήν πρώτην φάσιν τοῦ θεολογικοῦ Διαλόγου.

- Ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος ὁ Β' ἐκήρυξε τήν έναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Γ' Συνελεύσεως τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς εἰς Puebla.

Προερχόμενος ἐκ Ρώμης, ἡ Α.Α. ὁ Πάπας Ἰωάννης-Παῦλος ὁ Β' ἔφθασεν εἰς τήν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ τήν Παρασκευήν, 26 Ἰανουαρίου, διά νά κηρύξῃ τήν έναρξιν τῆς Γ' Συνελεύσεως τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν Ἐπισκόπων τῆς Λατινικῆς Ἀμερικῆς (CELAM), συνερχομένης εἰς τήν πόλιν Puebla τοῦ Μεξικοῦ. Προηγουμένως, ὁ Ἀρχηγός τῆς Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας εἶχε πραγματοποιήσει βραχύν σταθμόν εἰς τήν πόλιν τοῦ ἁγίου Δομινίκου, πρωτεύουσαν τῆς ὁμωνύμου Δημοκρατίας, ἵνα τελέσῃ θείαν Λειτουργίαν ἐκεῖ ὅπου, πρό πέντε περὶ-που αἰῶνων, ὁ Χριστόφορος Κολόμβος εἶχε παραστῆ εἰς τήν πρώτην χριστιανικὴν Λειτουργίαν εἰς τόν Νέον Κόσμον.

Εἰς τήν πόλιν τοῦ Μεξικοῦ, ὅπου ἐγένετο ἐνθουσιωδῶς δεκτός ὑπό τοῦ τοπικοῦ πληθυσμοῦ (εἰς τήν πλειοψηφίαν αὐτοῦ ἀνή-

κοντος εἰς τό ρωμαιοκαθολικόν δόγμα), ὁ Πάπας ὠμίλησε, πρῶτον, κατὰ τὴν ἡμέραν τῆς ἀφίξεώς του, εἰς τόν Μητροπολιτικόν Ναόν τῆς πόλεως, ἐπιμείνας κυρίως εἰς τὰ θέματα τῆς "πίστεως εἰς τὴν Ἐκκλησίαν" καὶ τῆς "σταθερότητος" εἰς τὴν χριστιανικὴν πίστιν.

"Ὅφείλομεν νὰ εἰμεθα πιστοὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, γεννηθεῖσαν ἅπαξ διὰ παντός ἐκ τοῦ σχεδίου τοῦ Θεοῦ, ἐκ τοῦ Σταυροῦ, ἐκ τοῦ ἀνοικτοῦ Τάφου τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ καὶ ἐκ τῆς χάριτος τῆς Πεντηκοστῆς. Ὅφείλομεν νὰ εἰμεθα πιστοὶ εἰς μίαν Ἐκκλησίαν, ἡ ὁποία γεννᾶται κάθε ἡμέραν, ὄχι ἐκ τοῦ λαοῦ, ἀλλ'ἐκ τῶν ἰδίῳν πηγῶν, ἐκ τῶν ὁποίῳν ἀντλεῖ τὴν καταγωγὴν της" εἶπεν ἡ Αὐτοῦ Ἁγιότης.

Ὅμιλῶν, ἀφ'ἐτέρου, τὴν Κυριακὴν 28 Ἰανουαρίου, κατὰ τὴν ἔναρξιν τῶν ἐργασιῶν τῆς Συνελεύσεως, ἡ Αὐτοῦ Ἁγιότης ὁ Πάπας ἐξεφώνησε μακρὸν λόγον, εἰς τόν ὁποῖον ἔθιξε, μεταξὺ ἄλλων, τὰ θέματα τῆς ὑπερασπίσεως τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπειας, τῆς ἐλευθερώσεως τοῦ ἀνθρώπου, τῆς ἐλευθερίας τῆς Ἐκκλησίας εἰς τό νὰ κηρύττῃ τό Εὐαγγέλιον ὡς καὶ τῆς ἀνεξαρτησίας της ἐνώπιον τῶν (μὴ χριστιανικῶν) ἰδεολογιῶν· τὰ θέματα ἐπίσης τῆς ἰδιοκτησίας, τῆς ἀδικίας, τῶν θεωριῶν περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς "προφήτου" ἢ "πολιτικοῦ", τῆς βίας, τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὴν λαϊκὴν καὶ τὴν θεσμικὴν της διάστασιν, τῆς ἀθέου ἀνθρωπότητος. Ὁ ρόλος τῆς Ἐκκλησίας, εἶπεν, εἶναι σημαντικὸς εἰς τὴν ὑπεράσπισιν τῆς ἀξιοπρεπειας τοῦ ἀνθρώπου, αὕτη ὅμως ἔχει χαρακτῆρα θρησκευτικόν καὶ ὄχι κοινωνικόν ἢ πολιτικόν. Ἡ Ἐκκλησία, ἐπομένως, "δέν ἔχει ἀνάγκην νὰ προσφεύγῃ εἰς ἰδεολογίας ἢ συστήματα προκειμένου νὰ ἀγαπᾷ τόν ἄνθρωπον, νὰ ἐνεργῇ πρὸς ὄφελος τῆς δικαιοσύνης, τῆς ἀδελφότητος, τῆς εἰρήνης καὶ ἐναντίον κάθε μορφῆς δουλείας, ἐξουσιάσεως, διακρίσεως, βίας, προσβολῆς κατὰ τῆς θρησκευτικῆς ἐλευθερίας, ἐπιθέσεως κατὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς ζωῆς". Πᾶσα μορφή ἰδιοκτησίας εἶναι βεβαρυμένη διὰ μιᾶς κοινωνικῆς ὑποθήκης, εἶπεν, ἐποίησε δέ ἔκκλησιν διὰ μίαν δικαιοτέραν κατανομήν τῶν ἀγαθῶν.

- Διάλογος τῆς 'Εκκλησίας τῆς Βουλγαρίας μετὰ τοῦ Συνδέσμου τῶν Εὐαγγελικῶν 'Εκκλησιῶν 'Ανατολικῆς Γερμανίας.

'Από 7-13 Δεκεμβρίου 1978 ἐπραγματοποιήθη εἰς Herrnhut τῆς 'Ανατολικῆς Γερμανίας θεολογικός διάλογος μεταξύ τῆς 'Ορθοδόξου 'Εκκλησίας τῆς Βουλγαρίας καί τοῦ Συνδέσμου τῶν Εὐαγγελικῶν 'Εκκλησιῶν τῆς χώρας ταύτης. Ἔλαβον μέρος ἀπό βουλγαρικῆς πλευρᾶς ὁ θεοφιλ. 'Επίσκοπος Μακαριουπόλεως κ. Νικόλαος καί οἱ 'Ελλογιμ. Καθηγηταί Δρ Totju Koew, Δρ Iwan Pantschowski καί Δρ Todor Porpodorov, οἱ ὅποιοι ἀνταπέδωσαν τήν ἐπίσκεψιν μιᾶς ἀντιπροσωπείας τοῦ Συνδέσμου τῶν Εὐαγγελικῶν 'Εκκλησιῶν εἰς τήν Βουλγαρίαν, τόν Μάϊον τοῦ 1975. Ἐκ μέρους τοῦ Συνδέσμου ἔλαβον μέρος ὁ 'Επίσκοπος Δρ. 'Ιωάννης Hempel, ὁ καθηγητής H.D. Dormann καί ἄλλοι. Τό θέμα τοῦ Σεμιναρίου ἦτο "ἡ ἀναγγελία τοῦ Εὐαγγελίου σήμερον". Ἰδιαιτέρας ἀναπτύξεως ἔτυχαν τά θέματα : "Ἡ ἀναγγελία τοῦ Εὐαγγελίου εἰς τήν λειτουργικήν καί τήν μυστηριακήν πράξιν", "Ἡ ἀναγγελία τοῦ Εὐαγγελίου διὰ τοῦ κηρύγματος εἰς τήν Λειτουργίαν" καί "Ἡ συμμετοχή τῶν δύο 'Εκκλησιῶν εἰς τήν οἰκουμενικήν κίνησιν". Μετά τό τέλος τῶν συζητήσεων, ὑπεγράφη κοινή δήλωσις, εἰς τήν ὁποίαν τονίζεται ἡ σημασία τῆς ἀμοιβαίας γνωριμίας διὰ τήν ἐμβάθυνσιν τῆς κοινωνίας μεταξύ τῶν 'Εκκλησιῶν καί ἀναγγέλλεται ἡ συνέχισις τοῦ διμεροῦς τούτου θεολογικοῦ διαλόγου.

- Ἡ ἑκτακτος σύνοδος τῆς 'Ιεραρχίας τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος.

'Από 23-26 'Ιανουαρίου συνήλθεν ἐκτάκτως ἡ 'Ιεραρχία τῆς 'Εκκλησίας τῆς 'Ελλάδος πρός συζήτησιν σειρᾶς ἐπείγοντων θεμάτων, τῶν ὁποίων τά κυριώτερα ἦσαν : ἡ πλήρωσις τῶν κενῶν ἐδρῶν Χίου καί Καρπενησίου, ἡ συζήτησις καί λήψις ἀποφάσεως ἐπί τοῦ ἐκκρεμοῦντος σχεδίου νόμου περί λύσεως τοῦ γάμου τῶν εἰς μακράν διάστασιν διαβιούντων συζύγων, ἡ ἐνημέρωσις τῶν μελῶν τῆς 'Ιεραρχίας ὑπό τοῦ 'Αρχιεπισκόπου διὰ τάς μεταξὺ 'Εκκλησίας

καί Πολιτείας διαπραγματεύσεις ἐν σχέσει πρὸς τὴν παραχώρησιν μέρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας εἰς τὸ Κράτος.

Ἡ Ἱεραρχία ἐξέλεξε διὰ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Χίου τὸν Ἀρχιεπίσκοπον τῆς Ἱερᾶς Συνόδου Ἀρχιμ. Νικηφόρον Τζιφόπουλον καί διὰ τὴν Ἱερὰν Μητρόπολιν Καρπενησίου τὸν Ἀρχιερατικὸν Ἐπίτροπον τῆς Μητροπόλεως Σερβίων καί Κοζάνης Ἀρχιμανδρίτην Νικόλαον Δρόσον.

Ἐν σχέσει πρὸς τὸ θέμα τοῦ ὑπὸ τῆς Πολιτείας τεθέντος ὑπ' ὄψιν τῆς Ἐκκλησίας σχεδίου νόμου διὰ τοὺς εἰς μακρὰν διάστασιν διαβιοῦντας συζύγους, ἡ ἔκτακτος Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας ἐξέδωκεν Ἀνακοινωθέν, εἰς τὸ ὁποῖον δηλοῖ ὅτι :

" 1. Ἐμμένει εἰς τὰς προγενεστέρας ἀποφάσεις αὐτῆς, δι' ὧν ἀπέρριψε τὸ 'αὐτόματον διαζύγιον', ὡς ἀντευαγγελικόν, ἀντικανονικόν καί ἀντικοινωνικόν.

2. Δέν ἐγκρίνει τὸ τεθέν ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ὡς ἄνω σχέδιον νόμου, ὡς μὴ ἀφιστάμενον τῶν προηγουμένων ὁμοίων νομοσχεδίων.

3. Α. Διὰ τὴν φιλάνθρωπον ἀντιμετώπισιν τοῦ προβλήματος τῶν ἐν διαστάσει τελούντων συζύγων, λόγῳ μακροχρονίου διακοπῆς τῆς ἐγγάμου συμβιώσεως θεωρεῖ ἀναγκαίαν τὴν κατασφάλισιν τῶν ἀναιτίων μελῶν τῆς συζυγίας, ἡ ὁποία δεόν νά κατοχυρωθῇ μέ τὰς ἐπομένας ρήτρας:

- α. Τοῦ ἀπαραδέκτου τῆς ἀγωγῆς διαζυγίου ἐπὶ ἀποκλειστικῆς ἢ κυρίας ὑπαιτιότητος τοῦ ἐνάγοντος,
- β. τῆς ρήτηρας σκληρότητος ἐναντι τοῦ ἀθώου μέλους,
- γ. τῆς ὑποχρέωσεως τοῦ ὑπαιτίου ἐνάγοντος, ὅπως αὐτὸς φέρῃ τὸ βᾶρος τῆς ἀποδείξεως τοῦ ἀνεφίκτου καί ἀσυμφόρου τῆς περαιτέρω συμβιώσεως,
- δ. τῆς οἰκονομικῆς διασφάλισεως τοῦ ἀναιτίου συζύγου καί τῶν νομίμων τέκνων.

Β. Πρὸ πάσης διαδικασίας ἐπὶ αἰτήσεως διαζυγίου ἀπαιτεῖται ἐξέτασις ἐκάστης ἐπὶ μέρους περιπτώσεως καί γνωμοδοτήσεις περὶ τοῦ παραδεκτοῦ ταύτης ὑπὸ εἰδικοῦ κεντρικοῦ γνωμοδοτικοῦ ὄργανου, συνιστωμένου ἐκ πέντε μητροπολιτῶν, ἐν οἷς καί ὁ κατὰ περίπτωσιν οἰκείος μητροπολίτης, ὀριζομένου ὑπὸ τῆς Ἱεραρχίας καί ἐνός ἐφέτου, ὀριζομένου, ἀρμοδίως, μετὰ τῶν ἀναπληρωτῶν αὐτῶν".

Ἐγνώσθη, ὅτι ἡ Πολιτεία προτίθεται ὅπως, παρά τὴν ὡς ἄνω ἀπόφασιν τῆς Ἱεραρχίας, προχωρήσῃ εἰς τὴν κατάθεσιν εἰς τὴν

Βουλήν τοῦ ἐπιμάχου σχεδίου νόμου.

Τέλος, ἡ Ἱεραρχία ἀπεφάνθη ὁμοφώνως ἀρνητικῶς καί ἐπὶ τοῦ θέματος τῆς παραχωρήσεως εἰς τὸ Κράτος μέρους τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας.

- Τὰ θέματα τῶν Οἰκουμενικῶν Συμποσίων τοῦ Regensburg.

Τὰ οἰκουμενικά συμπόσια μεταξὺ Ὁρθοδόξων καί Ρωμαιοκαθολικῶν θεολόγων, τὰ ὁποῖα συγκαλοῦνται κατ' ἔτος εἰς Regensburg θά ἀφιερωθοῦν κατὰ τὰ προσεχῆ ἔτη εἰς τὸ κοινόν θέμα : "Ἡ Μία Ἐκκλησία καί ἡ ζωὴ αὐτῆς ἐν χώρῳ καί χρόνῳ".

Τοῦτο ὑπῆρξε τὸ ἀποτέλεσμα τῶν συνομιλιῶν τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐπιτροπῆς τῆς Γερμανικῆς Συνόδου τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν, Ἐπισκόπων μετ' Ἐπιτροπῆς ἐκ θεολόγων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ τρέχοντος ἔτους θά μελετηθῆ ἡ μαρτυρία περὶ τῆς μιᾶς Ἐκκλησίας, ὡς αὕτη ἐδόθη ὑπὸ τῶν κοινῶν ἀγίων τῆς, μετ' ἰδιαιτέρας ἀναφορᾶς εἰς τὸ παράδειγμα τοῦ Μεγάλου Βασιλείου. Θά ἀναλυθῆ ἐν προκειμένῳ ἡ φροντίς τοῦ ἀγίου διὰ τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν, ἡ ἀντίληψις τοῦ περὶ τῆς σχέσεως τῆς Εὐχαριστίας πρὸς τὴν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας, ἐπίσης δέ καί τὸ νόημα τοῦ Μοναχισμοῦ ὡς κυττάρου τῆς Ἐκκλησίας.

Εἰς τὸ Συμπόσιον τοῦ Ἰουλίου θά μετάσχουν εἰδικοί ἐξ ὄλων τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ ρωμαιοκαθολικῆς δέ πλευρᾶς, μεταξὺ ἄλλων, ὁ Καρδινάλιος Joseph Ratzinger (Μόναχον), ὁ καθηγητὴς Wilhelm de Vries (Ρώμη) καί ὁ καθηγητὴς Ernst Suttner (Βιέννη).

Τὰ θέματα τῶν ἐπομένων Συμποσίων, μέχρι τοῦ ἔτους 1982, θά εἶναι : "Ἡ Εὐχαριστία τῆς Μιᾶς Ἐκκλησίας", "Τὸ ἱερατικόν λειτουργίημα ἐν τῇ Μιᾷ Ἐκκλησίᾳ", "Τὸ λειτουργίημα τῆς διακονίας εἰς τὴν ἐνότητα ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ". Τὸ τελευταῖον τοῦτο θέμα, ἀναφερόμενον εἰς τὸ παπικόν πρωτεῖον καί τὸν πατριαρχικόν θεσμόν,

ὡς καθοδηγητικὰς μορφὰς τῆς Ἐκκλησίας, προβλέπεται ὅτι θὰ προκαλέσῃ τὴν ζωηροτέραν συζήτησιν.

- Συντονισμὸς τῆς ὀρθόδοξου Ἱεραποστολῆς εἰς τὴν Ἀφρικὴν.

Ἐπὶ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ. Νικολάου τοῦ ε' ἰδρύθη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν Ἐπιτροπὴ συντονισμοῦ διὰ τὴν ὀρθόδοξον Ἱεραποστολὴν εἰς τὴν Κένυα, τὴν Οὐγκάντα, τὸ Ζαῖρ καὶ τὴν Γιάνα.

Μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης εἶναι οἱ Σεβ. Μητροπολίται Εἰρηνοπόλεως κ. Φρουμέντιος (Ἀνατολικὴ Ἀφρικὴ), Κεντρῶς Ἀφρικῆς κ. Τιμόθεος καὶ Ἀγκρας κ. Εἰρηναῖος (Δυτικὴ Ἀφρικὴ), ἐπίσης δὲ καὶ ὁ ὑπεύθυνος ἐπὶ τῶν οἰκουμενικῶν θεμάτων τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας Σεβ. Μητροπολίτης Καρθαγένης κ. Παρθένιος. Μετέχουν ἐπίσης οἱ θεολόγοι κ.κ. Βλάσιος Φειδᾶς καὶ Ἐμμανουὴλ Κωνσταντινίδης.

Ἡ Ἐπιτροπὴ διηυκρίνησεν, ὅτι, κατὰ τὴν Ἱεραποστολικὴν δράσιν τοῦ Πατριαρχείου Ἀλεξανδρείας εἰς τὴν Ἀφρικανικὴν ἡπειρον, εἶναι εὐπρόσδεκτοι ὅπως συνεργασθοῦν καὶ ἄλλαι Ὀρθόδοξοι Ἐκκλησίαι.

Πρόσφατοι στατιστικαὶ δεικνύουν, ὅτι ἡ ὀρθόδοξος Ἱεραποστολὴ εἰς τὴν Ἀφρικὴν ἐκτείνεται εἰς 14 κοινότητας εἰς τὴν Οὐγκάντα (2 Ἐπίσκοποι), 36 κοινότητας εἰς τὴν Κένυα (1 Ἐπίσκοπος), 4 Ἱεραποστολικούς σταθμούς εἰς τὸ Ζαῖρ (1 Ἐπίσκοπος) καὶ μίαν Ἱεραποστολικὴν ἐπιτροπὴν εἰς τὴν Γιάνα.

- Σύντομα Νέα.

- Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Γερμανίας κ. Εἰρηναῖος ἐτιμήθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας κ. Walter Scheel διὰ τοῦ Μεγαλοσταύρου τῆς Ἀξίας εἰς ἀναγνώρισιν τῆς ποιμαντικῆς δράσεώς του εἰς τὴν χώραν ταύτην.

- Είς τας 25 'Ιανουαρίου έ.έ., επ'εόκαιρία τής ημέρας τής ειρήνης, έπραγματοποιήθη είς τήν Γενεύην μία οίκουμενική τελετή προεδρευομένη υπό του Σεβ. Καρδινάλιου κ. Bernardin Gantin, Προέδρου τής 'Επιτροπής "Δικαιοσύνη και Ειρήνη" του Βατικανού. Παρέστησαν ό Σεβ. Jean Rupp, Μόνιμος παρατηρητής του Βατικανού είς τά 'Ηνωμένα Έθνη, ό Σεβ. Pierre Mamie, 'Επίσκοπος Λωζάννης, Γενεύης και Φριβούργου, ό πάστωρ Willem Visser't Hooft, έκπρόσωπος του Π.Σ.Ε, ό Σεβ. Μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Αίμιλιανός, Μόνιμος άντιπρόσωπος του Οίκουμενικού Πατριαρχείου είς τό Π.Σ.Ε., και είς έκπρόσωπος του Πατριαρχείου Μόσχας.

- 'Από 29 'Ιανουαρίου μέχρι 24 'Απριλίου έ.έ. ό Σεβ. Μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Αίμιλιανός θά δώση σειράν διαλέξεων είς τό Καθολικόν Κέντρον Σπουδών υπό τόν γενικόν τίτλον : "Χριστιανικάί βεβαιότητες - 'Ορθόδοξος πνευματικότητα". Θέματα τών όμιλιών : "Ό λόγος ύπάρξεως του χριστιανού σήμερα", "Ό άνθρωπος του μέλλοντος είναι ό άνθρωπος τής προσευχής", "Αί κοσμικάί διαστάσεις τής όρθοδόξου λειτουργίας", "Απεσταλμένοι του Θεού", "Λόγοι και δυσμενείς έπιπτώσεις του σχίσματος 'Ανατολής-Δύσεως".

- 'Η Σύγκλητος του Πανεπιστημίου τής Βόννης έξέλεξε τόν κ. Θεόδωρον Νικολάου "Εκτακτον Καθηγητήν διά τόν κλάδον τής 'Ορθοδόξου θεολογίας (είδικώτερον, τής "Έλληνικής πατερικής και βυζαντινής ιστορίας του πνεύματος"). 'Ο κ. Νικολάου έγεννήθη είς 'Ανάβραν Φθιώτιδος, έσπούδασεν είς τήν θεολογικήν Σχολήν τής Χάλκης, άνεκηρύχθη δέ διδάκτωρ του Πανεπιστημίου τής Βόννης τό 1968. Τό 1975 έξελέγη 'Υφηγητής είς τό Πανεπιστήμιον τής Βέρνης και έν συνεχεία τής Βόννης, καλύπτων διά τών παραδόσεών του θέματα πατερικής και βυζαντινής φιλοσοφίας και θεολογίας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

- Τελική έκθεσις τῆς πρώτης Διορθοδόξου Προπαρασκευαστικῆς
Έπιτροπῆς διά τόν διάλογον μέ τούς Λουθηρανούς (Sigstuna 4-9
Νοεμβρίου 1978).

1. Κατ'έξουσιοδότησιν τῶν Ἁγίων ἡμῶν Ἐκκλησιῶν ἡμεῖς, τά μέλη τῆς Διορθοδόξου ταύτης Τεχνικῆς Ἐπιτροπῆς, συνήλθομεν διά νά συζητήσωμεν ἀπό κοινοῦ, ἐν πνεύματι χριστιανικῆς ἀδελφώσεως, τήν διαδικασίαν διά τήν προετοιμασίαν τοῦ μέλλοντος Διορθοδόξου-Διαλουθηρανικοῦ θεολογικοῦ διαλόγου. Ἐἴμεθα οἱ φιλοξενούμενοι τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας καί τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας καί ἐπραγματοποιήσαμεν τήν συνάντησίν μας εἰς τό Lekmannaskolan τῆς Sigstuna ἀπό 4-9 Νοεμβρίου 1978.

2. Μετά τό πέρας τῆς θείας Λειτουργίας εἰς τήν ὀρθόδοξον ἐκκλησίαν Στοκχόλμης (5 Νοεμβρίου) ἐγενόμεθα δεκτοί λίαν προφρόνως ὑπό τοῦ Ἀρχιεπισκόπου Οὐψάλας καί πριμάτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Σουηδίας Σεβ. Olof Sandby εἰς τήν κατοικίαν αὐτοῦ ἐν Οὐψάλα. Κατά τήν ὑποδοχὴν εἴχομεν τό προνόμιον νά συναντήσωμεν διακεκριμένους ἐκκλησιαστικούς λειτουργούς, τῆς σουηδικῆς Κυβερνήσεως ἐκπροσωπουμένης ὑπό τοῦ Ὑπουργοῦ Πολιτισμοῦ καί Ἐκπαιδεύσεως κ. Jan Wickström. Ἐπί τῆ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ ὁ Δρ Torsten Källemark ἀνέγνωσε μίαν ἀνακοίνωσιν χαράσσουσαν τάς ἱστορικές σχέσεις μεταξύ τοῦ ὀρθοδόξου κόσμου καί τῶν Σκανδιναυικῶν Ἐκκλησιῶν.

3. Τῆς συσκέψεως προήδρευσεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αἰμιλιανός Τιμιιάδης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου Κωνσταντινουπόλεως, χρέη Γραμματέως ἐκτελοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἐλσινκίου κ. Ἰωάννου.

4. Οἱ σύεδροι εἰς πολλάς εὐκαιρίας ἐξέφρασαν τήν βαθεῖαν εὐγνωμοσύνην των διά τήν συμπράστασιν ἣ ὁποία παρεσχέθη εἰς αὐτούς ὑπό τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας. Αὕτη ἐξεδηλώθη κυρίως κατά τήν ὀργάνωσιν τῆς παρούσης συσκέψεως ὑπό τοῦ Γραμματέως τῆς Ὁμοσπονδίας ἐπί τῶν οἰκουμενικῶν σχέσεων Δρος Daniel Martensen. Ἡ πολύτιμος, εἰδικώτερον, συμβολή του κατά τήν διαδικασίαν τῆς συναντήσεως ἐξετιμήθη ἰδιαιτέρως.

5. Αἱ Ἐκκλησίαι ἐξεπροσωπήθησαν ὑπό τῶν κάτωθι :

Οἰκουμενικόν Πατριαρχεῖον

Μητροπολίτης Σηλυβρίας κ. Αἰμιλιανός
Καθηγητής Δρ Θεόδωρος Νικολάου

Πατριαρχεῖον Μόσχας

Ἡγούμενος Αὔγουστινος Νικιτίν
Καθηγητής Ὀσίπωφ
κ. Grigory Skobei (σύμβουλος)

Ἐκκλησία Ρουμανίας

Ἐπίσκοπος Βασίλειος Coman
Πατήρ Αἰμίλιος Roman

Πατριαρχεῖον Βουλγαρίας

Ἐπίσκοπος Δομιτιανός

Ἐκκλησία Κύπρου

Σεβ. Μητροπολίτης Λεμεσσοῦ κ. Χρῦσανθος
Πατήρ Γεώργιος Μεταλλινός

Ἐκκλησία Φιλλανδίας

Σεβ. Μητροπολίτης Ἐλσινκίου κ. Ἰωάννης
Ἀδελφός Χριστόφορος

Σύμβουλοι

Dr Daniel Martensen

Διερμηνεῖς

Κα Δωροθέα Millwood, Δίς Ilse Friedeberg

Γραμματεῖς

Δίς Irmhild Reichen-Young

6. Μερικοί ἐκ τῶν ὀρισθέντων ἐκπροσώπων δέν ἠδυνήθησαν νά παραστοῦν εἰς τήν σύσκεψιν ταύτην.

7. Συμφώνως πρός τά θέματα τῆς Ἡμερησίας Διατάξεως - ἐγκριθέντα κατά τήν ἑναρξιν τῶν ἐργασιῶν - ἐπεχειρήθη μία εἰς βάθος ἀναλυτική ἐρευνα, τῆς ὁποίας γόνιμον ἀποτέλεσμα ὑπῆρξαν τά κάτωθι συμπεράσματα : ἡ πρόοδος τῶν διμερῶν διαλόγων ἀπέδειξε τήν ἀνάγκην ὅπως προχωρήσωμεν εἰς ἕν περαιτέρω στάδιον, ἐνσωματοῦν ἀφ' ἑνός μὲν ὅλας τὰς Ὀρθοδόξους Ἐκκλησίας, ἀφ' ἑτέρου δέ ὅλας τὰς Λουθηρανικάς. Πρὶν φθάσωμεν εἰς τό σημεῖον τοῦτο εἶναι προφανῶς ἀναγκαῖον ὅπως προστρέξωμεν εἰς τὰς μέχρι σήμερον ἀποκτηθείσας ἐμπειρίας διὰ νά προτείνωμεν νέα ἀντικείμενα συζητήσεως, ἐπὶ τῆς βάσεως δέ τῶν ἀποτελεσμάτων τῶν διαλόγων τούτων νά διατυπώσωμεν συγκεκριμένα θέματα. Ἀναγνωρίζομεν ὅτι μία πρακτική συνεργασία

καί ἀμοιβαία κατανόησις ἀποτελοῦν προϋπόθεσιν δι' αὐτόν τοῦτον τόν διάλογον. Ἡσθάνθημεν ἐπίσης τήν ἀνάγκην ὅπως τό σύνολον τῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν συμμετάσχη ἐνεργώτερον εἰς τήν διαδικασίαν προπαρασκευῆς τοῦ διαλόγου διὰ τῆς συνεργασίας θεολογικῶν δυνάμεων καί τῆς ἐνθαρρύνσεως εἰδικῶν σπουδῶν, τῆς ἀνταλλαγῆς καθηγητῶν καί σπουδαστῶν μεταξύ θεολογικῶν Σχολῶν, τῆς ἐξασφαλίσεως εὐρυτέρου φάσματος πληροφοριῶν ἐπί τῆς φυσιογνωμίας ἐκάστης πλευρᾶς, ὡς καί τῆς ἀπό κοινοῦ δράσεως ὁποτεδήποτε τοῦτο καθίσταται δυνατόν.

8. Ἐν συναρτήσει πρὸς τό τελευταῖον τοῦτο σημεῖον ἡσθάνθημεν τήν ἀνάγκην ὅπως, εἰς τό μέλλον, ἡ ὀρθόδοξος συμμετοχή εἰς τάς συσκέψεις ταύτας εἶναι περισσότερο ἀντιπροσωπευτική ἀπό ὅ,τι ἦτο τήν φοράν αὐτήν. Ὑποβάλλομεν ὅθεν τήν παράκλησιν ὅπως αἱ ἀντίστοιχοι Ἐκκλησίαι μας ἐκδηλώσουν πρὸς τοῦτο ἡύξημένον ἐνδιαφέρον.

9. Ἡ εἰσαγωγική ἀνακοίνωσις τοῦ Μητροπολίτου Αἰμιλιανοῦ Τιμιάδη ἐπληφόρησε τούς ἐκπροσώπους ἐπί τῶν διαφόρων προσφάτων θετικῶν ἐξελίξεων εἰς τόν Λουθηρανισμόν. Ἐπεσήμανεν ἐπίσης εἰδικῶς περιοχάς, ἐνθα ἀπαιτεῖται περισσότερο ἀντικειμενική καί κατάλληλος γνῶσις τῶν θεμάτων. Ἐν συμπληρωματικόν σημεῖωμα ἀνεγνώσθη ὑπό τοῦ καθηγητοῦ Θεοδώρου Νικολάου. Κατά τάς συζητήσεις αἱ ὁποῖαι ἠκολούθησαν διεπιστώθη ἡ ὕπαρξις θεολογικῆς συμφωνίας σημαντικῆς ἐκτάσεως, συνιστάσης ἕν ἐλπιδοφόρον σημεῖον ἐκκινήσεως διὰ τόν μέλλοντα διάλογον.

10. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τήν περαιτέρω προετοιμασίαν τοῦ μέλλοντος διαλόγου προτείνομεν ὅπως ὅλαι αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι μελετήσουν τά ἐπόμενα πρακτικά καί θεολογικά ζητήματα :

11. Πρακτικά Ζητήματα

Συνιστᾶται : α) ὅπως ὑπάρξη μία Διορθόδοξος Σύσκεψις πρὸς τόν σκοπόν τῆς ἐκτιμήσεως τῶν προσφάτων τοπικῶν διμερῶν συνομιλιῶν.

β) ὅπως ἡ μελέτη τῶν παλαιότερων ἐπαφῶν μεταξύ Ὁρθόδοξων καί Λουθηρανῶν ἀπό τοῦ 16ου αἰῶνος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 20ου συνεχισθῇ ὑφ' ὄλων τῶν τοπικῶν Ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν. Τοῦτο δέ, ὁποτεδήποτε καί ἄν εἶχον πραγματοποιηθῇ τοιαῦται ἐπαφαί. Ἡ μελέτη αὕτη θά βασισθῇ ἐφ' ὄλων τῶν διατιθεμένων πηγῶν, αἱ ὁποῖαι διαφωτίζουν τό θέμα.

γ) ὅπως αἱ Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι ἐνθαρρύνουν καί ὑποστηρίζουν τήν ἀνάπτυξιν Κέντρων συγκεντρώσεως στοιχείων, πράγμα τό ὁποῖον θεωροῦμεν ὅτι ἔχει θεμελιώδη σημασίαν διὰ τόν μέλλοντα διάλογον.

Τοιαῦτα Κέντρα θά ἠδύναντο νά περιλάβουν τό ἀναπτυσσόμενον ἤδη εἰς τό Πανεπιστήμιον τῆς Ἐρλάγνης ὡς καί ἕτερα ἄλλα τοπικά, τά ὁποῖα θά ἦτο δυνατόν νά ἰδρυθοῦν εἰς περιοχάς ὅπως τό Ἐλσίνκι τῆς Φιλλανδίας. Τό Ἐλσίνκι ἀναφέρεται εἰδικῶς ἕνεκα τῆς ἐκκλησιαστικῆς καί γεωγραφικῆς του θέσεως. Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τά ὀρθόδοξα, εἰδικώτερον, Κέντρα συγκεντρώσεως στοιχείων θά ἀκολουθηθοῦν αἱ συνήθεις κανονικαί ἀρχαί.

δ) ὅπως, ὑπό τόν Μητροπολίτην Αἰμιλιανόν καί κατά προτίμησιν ἐν Γενεύῃ ἰδρυθῆναι μία μικρά Μόνιμος Ὁρθόδοξος Ἐπιτροπή Συνεχείας, ἡ ὁποία θά προωθήσῃ τήν ὑλοποίησιν τῶν ἀνωτέρω προτάσεων. Προϋποτίθεται ὅτι ἡ Ἐπιτροπή αὕτη θά τελῆ ἐν στενῇ ἐπαφῇ μέ μιαν ἀντίστοιχον Λουθηρανικήν Ἐπιτροπήν. Ἐν τῶν κυρίων καθηκόντων τῆς Ἐπιτροπῆς δέον νά εἶναι ἡ ἐξασφάλισις σημαντικοῦ ὕλικου ἐπί τοῦ Λουθηρανισμοῦ πρός χρῆσιν τῶν Ὁρθοδόξων.

12. Θεολογικαί σκέψεις

Ἡ Ἐπιτροπή μας πιστεύει ὅτι, ἔνεκα τῆς βασικῆς σημασίας τῶν δι' ἕνα οὐσιαστικόν διάλογον, τά κάτωθι ζητήματα θά ἔπρεπε νά λάβουν σειράν προτεραιότητος κατά τήν συνέχισιν τῆς ἐργασίας μας.

- α) Φύσις τῆς Ἐκκλησίας
- β) Ἱερά Παράδοσις
- γ) Ἱερωσύνη
- δ) Ἡ ἔννοια τῆς ἐνότητος

13. Ὑπογραμμίζομεν ὅτι εἰς τήν ἐκκλησιολογίαν ἀφορᾷ ὀχι μόνον τό πρῶτον ἐκ τῶν ἀνωτέρω ζητημάτων ἀλλά καί τά ἐπόμενα, ἐφ' ὅσον ἅπαντα εἶναι συμφυῆ πρός τό θεμελιῶδες τοῦτο ἀντικείμενον.

14. Ἀναγνωρίζεται ὅτι ἡ μεθοδολογία ἀποτελεῖ σημαντικό παράγοντα ἐφ' ὅσον θέλομεν νά ἀναμένωμεν ἀξιόλογα ἀποτελέσματα ἀπό τήν θεολογικήν ἐρευναν. Ἡ ἀμοιβαία συγκριτική μέθοδος ἐξετάσεως τῶν θέσεων τῆς ἐτέρας πλευρᾶς δέν θά ἐγκαταλειφθῆ εἰς τό μέλλον, ἐπιπροσθέτως ὅμως εἶναι ἀναγκαῖον ὅπως συνεχῶς ἀναφερόμεθα εἰς τήν πίστιν τῆς ἀρχαίας ἀδαιρέτου Ἐκκλησίας. Ἡ χρῆσις ἀμφοτέρων τῶν μεθόδων θά μᾶς προφυλάξῃ ἀπό τήν ἐπίτευξιν μιᾶς μερικῆς μόνον κατανοήσεως. Ἡ ὀρθόδοξος πίστις εἶναι ἀδαιρέτος δέν πρέπει ὅθεν νά λαμβάνεται ὡς τί τό ἀπομεμωνομένον ἀλλ' ὡς ἕν ἐνιαῖον σύνολον - σύνολον ἀνευρισκόμενον εἰς τήν πλήρη ζωήν τῆς Ἐκκλησίας.

15. Ἐσημειώθη μετ' εὐγνωμοσύνης ὅτι ἡ Προπαρασκευαστική Ὀμάς τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὀμοσπονδίας ἐπαρουσίασε μιαν χρήσιμον ἔκθεσιν, ἀποτέλεσμα σοβαρᾶς ἐργασίας, διά τόν προσεχῆ διάλογον.

16. Ἐθεωρήσαμεν ὀρθόν ὅπως δοθῆναι εἰς τήν δημοσιότητα ἕν μικρόν κείμενον περιέχον τόσον τάς ἀναγνωσθείσας ἀνακοινώσεις ὅσον καί τάς ὑποβληθείσας προτάσεις, εἰς τρόπον ὥστε νά καταστήν δυνατόν ὅπως ταῦτα περιέλθουν εἰς γνῶσιν εὐρυτέρων κύκλων.

17. Ἡ ἐργασία μας εὐρίσκεται εἰσέτι εἰς προπαρασκευαστικόν στάδιον ἀλλά προσευχόμεθα καί ἐλπίζομεν ὅπως τά ἐνταῦθα ὑποδειχθέντα καί προταθέντα μέτρα χρησιμεύσουν εἰς τό νά καταστήσουν τόν ὀρθόδοξον κόσμον περισσότερο ἐνήμερον τῆς σημασίας τοῦ νέου συνομιλητοῦ μας καί μᾶς φέρουν πλησιέστερον πρός τήν ἡμέραν ἐνός πλήρους, ἀπό κοινοῦ διεξαγομένου διαλόγου μεταξὺ Ὁρθοδόξων καί Λουθηρανῶν.

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.- ANTONY, Archevêque : L'Eglise orthodoxe aujourd'hui. Messenger 1978, no 90-91, 22-40.
- 2.- BOETZKES E. : The Fear of God in the byzantine Liturgy. Diakonia 13 (1978), 3, 197-213.
- 3.- CHIROVSKY Andriy : Revelation and Liturgy : The Epiphanic functions of the human Body in Byzantine Worship. Diakonia 13 (1978), 2, 111-119.
- 4.- ΧΡΗΣΤΟΥ Παναγιώτου : Τό ἄσμα τό καινόν κατά κλήμεντα Ἀλεξανδρέα. Κληρονομία 9 (1977), 2, 223-233.
- 5.- ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΥ Κωνσταντινίδου, Μητροπολίτου Μύρων : Βασικά τινά περί Ἱερᾶς Παραδόσεως. Θεολογία 49(1978), 261-279, 423-470.
- 6.- COESTER François : Bulletin de théologie orthodoxe. Etudes théologiques et religieuses 53 (1978), 4, 555-563.
- 7.- CONIARIS Antony M. : Sermons on the Major Days of the Orthodox Church. Minneapolis : Light and Life Publ. Co., 1978, 175p.
- 8.- CROUSSOULOU DIS N. : Les origines de l'Eglise latine de Chio et les différentes listes de ses évêques. Κληρονομία 9 (1977), 4, 338-369.
- 9.- DANIELOU Jean : Les origines du christianisme latin. Histoire des doctrines chrétiennes avant Nicée. vol. III. Paris, Cerf, 1978, 392p.
- 10.- FLORENSKY Pavel, Fr. : Reasonable Service. Prayer. Journal of the Moscow Patriarchate 1978, 9, 70-77 et 1978, 10, 64-76.
- 11.- GARRET Paul D. : The Problem of Liturgical Translation : A preliminary study. Saint Vladimir's Theological Quarterly 22 (1978), 2-3, 83-114.
- 12.- GEORGIADIS Patrice : Actualité de Philon d'Alexandrie. Ἀνάλεκτα (Ἀλεξάνδρεια) 1978, ἄρ. 28, 45-96.
- 13.- GREGOIRE LE GRAND : Dialogues, Tome I. Introduction, Bibliographie et Cartes par Adalbert de VOGÜE. Paris, Cerf, SC 251, 1978, 204p.
- 14.- ΚΑΡΜΙΡΗ Ἰωάννου : Ἡ θέσις καί ἡ διακονία τῶν γυναικῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ. Ἀθήναι, Ἀνάτυπον ἐκ τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἐπετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, 1978, 71σ.
- 15.- KONSTANTINOW Dim., Very Rev. : The crown of Thorns. Russian Orthodox Church in the URSS 1917-1967. London, Canada, Zaria Publishing Co., 1978, 334p.

- 16.- LESKO David S. : Art and Liturgy: the fixing of a thesis. St Vladimir's Theological Quarterly 22(1978), 2-3, 127-141.
- 17.- LOSSKY Nicolas : The Eucharistic Life. The Church as a Eucharistic Community at the local level. Ecumenical Review 31 (1979), 1, 69-71.
- 18.- ΝΙΚΗΤΑ Δημ. : Βαπτισματική έπερώτησι - Ρωμαϊκή obligatio verbis. Κληρονομία 9 (1977), 4, 234-245.
- 19.- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Θεοδώρου : Grundlegende gedanken über die byzantinische Philosophie. Θεσσαλονίκη, 'Ανάτυπον έκ του περιοδικού "Βυζαντινά", 1977.
- 20.- ΝΙΚΟΛΑΟΥ Θεοδώρου : Die willensfreiheit bei Klemens von Alexandrien. 'Αθήναι, 'Ανάτυπον έκ του περιοδικού "Φιλοσοφία", 1977 (μετά συντόμου περιλήψεως είς τήν έλληνικήν).
- 21.- ORIGENE : Traité des Principes. Tome I, Livres I et II. Introduction, texte critique de la version de Rufin, traduction par Henri CROUZEL et Maulio SIMONETTI. Paris, Cerf, SC 252, 1978, 415p.
- 22.- ORIGENE : Traité des Principes. Tome II, Livres I et II. Commentaires et fragements par Henri CROUZEL et Maulio SIMONETTI. Paris, Cerf, SC 253, 1978, 257p.
- 23.- PLANK Bernhard : Aus des Stellungnahmen der Kirche von Griechenland zu staatlichen Gesetzentwürfen einer Reform des Ehescheidungsrechtes. Ostkirchliche Studien 27 (1978), 4, 327-330.
- 24.- ΠΑΝΤΟΣΑΒΑΔΙΕΒΙΤΣ 'Αρτ., 'Αρχιμ. : Τό μυστήριο του γάμου υπό δογματικόν φῶς. Κληρονομία 2 (1977), 4, 246-264.
- 25.- Saint-LAURENT Georges : St Ambrose as Channel of Eastern Liturgical Coustoms to the West. Diakonia 13(1978), 2, 101-110.
- 26.- SCHNEIRLA W.S.: Some orthodox reflexions of the proposed Book of Common Prayer. St Vladimir's Theological Quarterly 22 (1978), 2-3, 115-126.
- 27.- ΣΙΜΩΤΑ Παναγιώτου : 'Ο Βασίλειος Βέλλας ὡς έπιστήμων. 'Αθήναι, 'Ανάτυπον έκ του περιοδικού "Έκκλησία", 1978, 16σ.
- 28.- ΤΣΕΤΣΗ Γεωργίου, Μ. Πρωτοπρ.: 'Η Συμβολή τής 'Εκκλησίας τής Κύπρου είς τήν 'Εδρυσιν του Π.Σ.Ε. Λευκωσία, 'Ανάτυπον έκ του περιοδικού "Απόστολος Βαρνάβας", 1976, 15 σ.
- 29.- TSIRPANLIS Constantine : Ecumenical consensus on the Church the Sacrements, ministry and reunion. Diakonia 13 (1978), 120-135, 232-246.
- 30.- ΤΣΟΥΔΚΑΝΑΚΗ Ναυκρατίου, 'Αρχιμ. : 'Η χριστιανική άσκησις έν Καρχηδόνη μεταξύ του Β' και Γ' μ.Χ. αιώνας, κατά τας πληροφορίας του Τερτυλλιανου. Κληρονομία 9 (1977), 4, 265-317.

- 31.- ΤΖΩΡΤΖΑΤΟΥ Βαρνάβα, Μητροπολίτου Κίτρους : Ἡ Δικονομία τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας. Μετά ἱστορικῆς ἀνασκοπήσεως. Ἀθήναι, 1978, 60σ.
- 32.- ΒΕΡΓΩΤΗ Γ.Θ. : Τά μυσταγωγικά ὑπομνήματα. Κληρονομία 9 (1977), 4, 318-337.
- 33.- WEBSTER A.F.C. : Concerning christians in the Soviet Military : several Russian Orthodox Views. Diakonia 13 (1978), 2, 136-159.
- 34.- Conférence théologique interconfessionnelle. Sibiu, mai 1978. Romanian Orthodox Church News 8 (1978), 3, 12-89.
- 35.- Une confession de foi oecuménique? Concilium 138, 1978, 145p.